

Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 336.647.648

Нестеров Євген Віталійович

студент економічного факультету

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Нестеров Евгений Витальевич

студент экономического факультета

Киевского национального университета имени Тараса Шевченка

Nesterov Yevhen

Student of the Faculty of Economics

Taras Shevchenko National University of Kyiv

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА КОРПОРАЦІЇ
ФИНАНСОВАЯ ПОЛИТИКА КОРПОРАЦИИ
FINANCIAL POLICY OF THE CORPORATION

***Анотація.** Стаття присвячена структуруванню фінансової політики корпорації. У роботі розглянуто сутність фінансової політики корпорації, її мету, завдання та види. Виявлено критерії визначення її ефективності та наведені стратегічні і тактичні аспекти. Проведені дослідження та всебічний аналіз фінансової політики корпорації дозволили визначити необхідність у комплексній та грамотній розробці фінансової політики, заснованої на аналізі зовнішнього та внутрішнього середовища корпорації, взаємодія всіх її рівнів.*

***Ключові слова:** корпорація, фінансова політика корпорації, корпоративна фінансова політика, фінансова стратегія, ефективність, фінансовий стан.*

Аннотация. *Статья посвящена структурированию денежной политики компании. В работе рассмотрена сущность финансовой политики корпорации, ее цели, задачи и виды. Выявлены критерии определения ее эффективности и приведены стратегические и тактические аспекты. Проведенные исследования и всесторонний анализ финансовой политики корпораций позволили определить необходимость комплексной и грамотной разработке финансовой политики, основанной на анализе внешней и внутренней среды корпорации, взаимодействие всех ее уровней.*

Ключевые слова: *корпорация, финансовая политика, корпоративная финансовая политика, финансовая стратегия, эффективность, финансовое состояние.*

Summary. *The article is devoted to the structuring of the financial policy of the corporation. The essence of the financial policy of the corporation, its purpose, tasks and types are considered in the work. Criteria for determining its effectiveness are identified and strategic and tactical aspects are presented. The conducted research and comprehensive analysis of the financial policy of corporations allowed to determine the need for comprehensive and competent development of financial policy based on the analysis of the external and internal environment of the corporation, the interaction of all its levels.*

Key words: *corporation, financial policy of corporation, corporate financial policy, financial strategy, efficiency, financial condition.*

Постановка проблеми. В теперішній час, в умовах ускладнення всіх аспектів підприємницької діяльності, компаніям досить важко пристосовуватися до викликів конкурентного середовища на різних ринках. І тому, багато підприємств відчують нестачу ресурсів, необхідних для ефективного здійснення своєї діяльності. Дана обставина підштовхує

компанії до злиття з іншими організаціями з метою збільшення капіталу, виробничих потужностей та розширення бізнесу.

Подібне об'єднання всіх видів ресурсів і активів призводить до створення корпорації – великого підприємства зі складною фінансовою та організаційною структурою, функціональні підрозділи якої характеризуються наявністю тісних зв'язків, загальних цілей, завдань і стратегій [1].

Сучасна економічна ситуація обумовлює ряд проблем у галузі створення та ведення бізнесу корпорації. Актуальними стають питання формування грамотної фінансової політики, що є одним з ключових аспектів діяльності будь-якої компанії. Саме тому, доцільним є дослідження фінансової політики корпорації, розгляд її цілей, завдань, основних напрямків та етапів її формування для вирішення питання фінансової стабільності корпорації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над питанням фінансової політики корпорацій працювало багато вітчизняних (Селіверстова Л.С., Кириленко О. П., Онищенко В. О., Суторміна В.М., Мостенська Т.Л., Швиданенко О.А., Фролов С. М.) та іноземних науковців (Auerbach A. J., Faulkender M., Wang R., Kolk A. Mizen P., Beattie V., Okabe M.). Дане питання науковцями розглядалось з позиції розкриття сутності формування корпоративної фінансової політикою на основі ціннісно-орієнтованого менеджменту. Були надані методичні положення розробки короткострокової та довгострокової корпоративної фінансової політики та показані конкретні практичні прийоми щодо збільшення вартості корпорації. Розроблене фінансове моделювання та його використання для розробки фінансової політики, спрямованої на збільшення вартості [2-5].

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Складна фінансова ситуація на майже усіх ринках потребує розробки нових стратегій і тактик фінансової політики корпорації та ефективних механізмів

регулювання фінансових процесів в середині структури, оскільки від вдалої фінансової політики залежить стабільний розвиток самої корпорації.

Метою статті є вивчення теоретичних аспектів фінансової політики корпорації, основних етапів формування та реалізації.

Завданнями даної роботи є:

- висвітлити поняття фінансової політики корпорації;
- розкрити основні етапи формування фінансової політики корпорації;
- визначити стратегічні цілі корпорації;
- уточнити основні фінансові рішення корпорації у довгостроковому періоді;
- узагальнити фінансові стратегії і тактики корпорації.

Предмет: теоретичні аспекти діяльності фінансової політики корпорації спрямовані на забезпечення раціонального розподілу ресурсів компанії та ефективне використання її активів для стабільного фінансового зростання.

Об'єкт дослідження: фінансова політика корпорації.

Методологія дослідження. В процесі роботи для дослідження особливостей фінансової політики корпорації та розгляду її теоретично-методичних аспектів були розглянуті основні етапи формування фінансової політики корпорації та її цілі, аналіз яких допоміг сформулювати основні стратегії та тактики.

Методологічну основу дослідження склала сукупність загальнонаукових методів, зокрема синтезу економічних явищ, логічного аналізу, порівняння, узагальнення, а також методу масштабного порівняння та зіставлення аналізованих у дослідженні явищ.

Методи дослідження передбачали аналіз літературних джерел, узагальнення та апробацію основних аспектів фінансової політики корпорації, розкриття сутності основних фінансові рішення та стратегій, проведення критичного аналізу основних етапів формування фінансової

політики. Використання індукційних і дедуктивних методів аналіз теоретичних основ фінансової політики корпорації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова політика - це цілеспрямоване використання фінансів для досягнення стратегічних і тактичних завдань, визначених установчими документами (статутом) корпорації та ліквідності балансу, збільшення багатства власників (акціонерів) тощо [2].

Фінансова політика корпорації має більш широке поняття, яке відображає економічні інтереси її власників, засноване на комплексі управлінських рішень, що виникають на всіх стадіях життєвого циклу підприємства, практична реалізація яких здатна забезпечити режим стабільного функціонування та сталого розвитку корпорації. Фінансова політика знаходить своє відображення у бухгалтерській (фінансовій) звітності організації, що характеризує його фінансове становище [3].

Основна мета реалізації фінансової політики полягає у зростанні вартості компанії [5].

Основними завданнями фінансової політики є:

- забезпечення умов формування максимально можливих фінансових ресурсів;
- встановлення раціонального з погляду держави розподілу та використання фінансових ресурсів;
- організація регулювання та стимулювання економічних процесів фінансовими методами;
- вироблення фінансового механізму та його розвиток відповідно до змінних цілей та завданнями стратегії;
- створення ефективної та максимально ділової системи управління фінансами [6].

Об'єктами фінансової політики виступають: капітал, грошові потоки, активи, фінансові відносини, що виникають у суб'єктів щодо цих об'єктів як

між суб'єктом господарювання та іншими економічними суб'єктами, так і всередині суб'єкта господарювання – корпорації [7].

Ступінь узгодженості форм та об'єктів фінансової політики не має чітких меж. Майно підприємства відбиває певні тенденції організації інвестиційної політики та політики управління оборотним капіталом. Структура капіталу – тенденції політики фінансування, грошові потоки – універсальний об'єкт різних форм фінансової політики [8].

Фінансову політику корпорації, можна показати декількома формами:

- інвестиційна політика,
- політика фінансування,
- політика управління оборотним капіталом,
- дивідендна,
- амортизаційна,
- облікова,
- податкова.

Фінансова політика включає три взаємопов'язані рівні: концепцію, фінансовий механізм формування та реалізації, практичні дії, спрямовані на досягнення поставленої мети [6].

Фінансова політика корпорації може бути представлена як політика управління фінансовою діяльністю. Функція управління покликана враховувати багатофакторність і багатоваріантність управління фінансами корпорації включає три рівні управління: концепцію, фінансовий механізм формування та реалізації, здійснення практичних дій, спрямованих на досягнення поставлених цілей. Єдність трьох ключових ланок визначає дії суб'єктів практичної реалізації фінансової політики корпорації [9].

На сьогоднішній день існує вісім основних етапів формування та оцінки фінансової політики корпорації [10].

Перший етап передбачає визначення загального періоду вироблення політики. При цьому передбачають тривалість часу на який розрахована

прийнята в корпорації стратегія розвитку; рівень прогнозованості стану економіки країни; галузеві особливості діяльності корпорації, підсумки ретроспективного аналізу її фінансово-господарської діяльності, поточний фінансовий стан та ін.

Другий етап вивчає положення корпорації або галузі з позиції оцінки факторів зовнішнього фінансового середовища, зокрема: вивчення нормативно-правової бази, в умовах якої функціонує корпорація або галузь і перспективи зміни законів, підзаконних актів, внутрішніх регламентів. Проводиться оцінка стану ринків та корпорації з позиції ділової репутації [6-8].

Третій етап передбачає підтримання стратегічних цілей фінансової діяльності корпорацій та планування структури власних та залучених фінансових ресурсів, а також рентабельність власного капіталу.

Четвертий етап – принципи і способи формування системи стратегічних цілей фінансового розвитку.

П'ятий етап полягає у встановленні ключових фінансових показників за етапами реалізації фінансової політики в динаміці, у зовнішній та внутрішньої злагодженості та логічності.

До шостого етапу відноситься розробка фінансової політики щодо окремих аспектам фінансово-господарської діяльності. Цей етап формування є найбільш відповідальним, так як фінансова політика в цілому є форму реалізації фінансової ідеології корпорації у розрізі найважливіших аспектів фінансової діяльності на окремих етапи її здійснення

Обов'язкові показники за окремими напрямками фінансової політики у найкоротшому варіанті передбачають: значення фінансового важеля, параметри дивідендної прибутковості, коефіцієнти відношення чистого боргу до прибутку з оподаткування, коефіцієнти ліквідності, значення фінансового циклу показник економічної доданої вартості, виплати відсотків та нарахованої амортизації.

Сьомий етап – це фінансовий моніторинг. На його основі висуваються пропозиції щодо збереження або коригування системи організаційних заходів, які вжито в корпораціях розглянутої галузі для формування та реалізації фінансової політики, впровадження елементів контролінгу.

Восьмий етап представляє собою оцінку ефективності розробленої фінансової політики щодо низки фінансових та не фінансових властивостей. Наприклад, таких індикаторів, як зростання інвестиційної привабливості корпорації, бренду, оцінка рівня фінансового управління за ступенем взаємодії підрозділів корпорації [8].

Фінансова політика формується у довгостроковому та короткостроковому періодах. Характерною особливістю довгострокової фінансової політики є пошук та використання додаткових економічних ресурсів та додаткових джерел фінансування для забезпечення прийнятої в корпорації єдиної концепції та стратегії розвитку [9].

До основних фінансових рішень корпорації у довгостроковому періоді можна віднести: визначення обсягу, вартості та співвідношення власного та позикового та позикового капіталу, визначення пріоритетних напрямів інвестування капіталу, формування дивідендної політики [10].

Головні завдання короткострокової фінансової політики полягають у забезпеченні стабільної поточної діяльності корпорації та реалізації тактичних цілей компанії. Рішення короткострокової фінансової політики наступні: управління оборотними активами та зобов'язаннями компанії, управління бюджетом корпорації, фінансування маркетингових аспектів діяльності організації [1].

Надзвичайно важливим у складі фінансової політики є фінансова стратегія і тактика.

Фінансова стратегія – це фінансовий курс, розрахований на довгострокову перспективу і передбачає вирішення великомасштабних завдань розвитку підприємства. У процесі її розробки прогнозують основні

тенденції розвитку фінансів, формують концепцію їх використання, намічають принципи фінансових відносин з державою (податкову політику) та партнерами [9].

Розробка фінансової стратегії на підприємстві пропонує прийняття рішень щодо: управління оборотними коштами та кредиторською заборгованістю, операційними витратами, збутом продукції та прибутком; облікової, податкової, кредитної, амортизаційної, цінової та дивідендної політики [11; 12].

Фінансова тактика визначає способи та шляхи вирішення локальних завдань конкретного етапу розвитку корпорації шляхом своєчасної зміни фінансових зв'язків, перерозподілу грошових ресурсів між окремими видами витрат [13].

Якщо фінансова стратегія відносно стабільна, фінансова тактика повинна відрізнятися гнучкістю, забезпечуючи швидке реагування на зміни ринкової кон'юнктури (попиту та пропозиції на ресурси, товари та послуги).

Стратегічний і тактичний аспекти фінансової політики тісно пов'язані: правильний вибір стратегії створює сприятливі можливості для вирішення тактичних завдань [14].

До стратегічних завдань фінансової політики можна віднести: максимізація прибутку; оптимізацію капіталу та підтримку фінансової стійкості підприємства; забезпечення інвестиційної привабливості; досягнення інформаційної прозорості для власників, інвесторів та кредиторів; ефективне управління фінансами на основі діагностики фінансового стану та вибору стратегічних цілей діяльності підприємства, адекватних ринкових умов та плану шляхів їх досягнення [15].

До тактичних завдань належить: збільшення обсягу продажу, ефективне управління процесом нарощування об'єм продажу; безперебійне забезпечення виробництва фінансових ресурсів; здійснення контролю над витратами, мінімізувати період виробничого циклу, оптимізувати величину

запасів; мінімізувати фінансові ризики; наявність необхідного залишку коштів [16].

Питання ефективності, проведеної фінансової політики – велика наукова та практична проблема. Вона складається з трьох найважливіших частин: розуміння ефективності фінансової політики, критерії ефективності, методи оптимізації фінансових процесів [14].

Розуміння ефективності фінансової політики визначає вибір критерії на основі яких оцінюється її ефективність. Сутність та критерії ефективності фінансової політики взаємопов'язані.

Дані критерії можна умовно поділені на чотири групи, всередині кожної з яких в принципі можливі до застосування абсолютні та відносні, вартісні та неwartісні, спеціально агреговані, загальноекономічні та фінансові критерії:

- 1) задовольняють специфіку сформульованих цілей фінансової політики;
- 2) загальноекономічні критерії ефективності політики у сфері фінансів;
- 3) змішані критерії ефективності фінансової політики у системі забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку;
- 4) грошово-фінансові критерії ефективності фінансової політики [17].

При цьому варто зауважити, що ефективність фінансової політики не може бути виражена повною мірою через один фінансовий показник. Критерій для оцінки ефективності фінансової політики може в принципі бути обраний як єдиний. Таким критерієм виступають: максимізація прибутку, вартість компанії, розмір накопичення, рентабельність, прибутковість вкладень грошових коштів; мінімізація собівартості, тривалість обороту оборотних засобів та ін. [18].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, проведені дослідження та всебічний аналіз фінансової політики корпорацій

дозволили визначити необхідність у комплексній та грамотній розробці фінансової політики, заснованої на аналізі зовнішнього та внутрішнього середовища корпорації, взаємодія всіх її рівнів.

Для ефективної реалізації своєї діяльності корпорація має бути фінансово стійкою. Стійкість фінансового становища визначається достатністю власного капіталу, гарною якістю активів, достатнім рівнем рентабельності, достатньою ліквідністю, стабільними доходами та великими можливостями щодо залучення коштів для позики.

Фінансова політика корпорації повинна передбачати розроблення алгоритму дій, що будуть спрямована на формування структури капіталу, вибір форм і методів її досягнення в довгостроковому короткостроковому періодах.

Крім цього ключовими принципами фінансової політика корпорації мають бути: узгодженість із чинним законодавством, справедливість, досяжність, реалістичність, достатній рівень ризику.

Література

1. Селіверстова Л. С. Фінансова політика як інструмент підвищення конкурентоспроможності корпоративного управління // Формування ринкових відносин в Україні. 2014. Т. 152, вип. 1. С. 169-172.
2. Фролова Т.О. Міжнародні інвестиційні стратегії корпорацій // Зовнішня торгівля: право та економіка. 2009. №8. С. 32-36.
3. Смагло О. В. Фінансовий механізм зарубіжних корпорацій в умовах глобалізації // Економіка та суспільство. 2017. № 10. С. 659-665.
4. Швиданенко О.А. Глобальна конкурентоспроможність: теоретичні та прикладні аспекти: монографія. К.: КНЕУ, 2007. 312 с.
5. Колесова І.В. Фінансовий механізм корпорацій та напрями його модернізації // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2011. № 1. С. 229–240.

6. Селіверстова Л.С. Фінансовий механізм у системі корпоративного управління // Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 16. С. 63–66.
7. Monks R.A.G. Redesigning corporate governance structures and systems for the twenty first century // Corporate Governance: An International Review. 2001. № 9. P. 142–147.
8. Auerbach A. J. Taxation and corporate financial policy // Handbook of public economics. 2002. №. 3. P. 1251-1292.
9. Faulkender M., Wang R. Corporate financial policy and the value of cash // The journal of finance. 2006. Vol. 61, №. 4. P. 1957-1990.
10. Кнір М., Ковальчук І. Емісійна політика корпорацій // Молодий вчений. 2021. Т. 96, вип. 8. С. 118-122.
11. Фролов С. М., Виговська Н. Г., Дзюба В. В. Фінансова політика щодо формування оптимальної структури капіталу корпорацій // Економіка, управління та адміністрування. 2021. Т. 96, Вип. 2. С. 85-90.
12. Kolk A. Towards a General Paradigm of Financial Management Effectiveness // Key Points R. van Tulder, Carlijn Welters – Transnational Corporations. 2002. № 1. P. 7–51.
13. Крисоватий А, Федосов В., Рязанова Н. Корпоративні фінанси в контексті викликів сучасної інноваційної економіки // Теорія та історія фінансів. 2013. № 9. С. 7–27.
14. Сторожук Т.М., Сторожук Д.Є Фінансова політика підприємства в контексті його внутрішньогосподарської політики // Збірник наукових праць національного університету державної податкової служби України. К.: НУДПС. 2011. №1. С. 559-567.
15. Mizen P. Monetary policy, corporate financial composition and real activity // CESifo Economic Studies. 2006. № 52. P. 177–213.
16. Okabe M. The financial system and corporate governance in Japan // Corporate Ownership and Control. 2006. № 3. P. 27–38.

17. Колесова І.В. Фінансовий механізм корпорацій та напрями його модернізації // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2011. № 1. С. 229-240.
18. Beattie V. Corporate financing decisions: UK survey evidence // Journal of Business Finance and Accounting. 2006. № 33. P. 1402–1434.

References

1. Seliverstova L.S. Financial policy as a tool to increase the competitiveness of corporate governance // Formation of market relations in Ukraine. 2014. T. 152, issue. 1. pp. 169-172.
2. Frolova T.O. International investment strategies of corporations // Foreign trade: law and economics. 2009. №8. pp. 32-36.
3. Smaglo O.V. Financial mechanism of foreign corporations in the context of globalization // Economy and Society. 2017. № 10. pp. 659–665.
4. Shvidanenko O.A. Global competitiveness: theoretical and applied aspects: monograph. К .: KNEU, 2007. 312p.
5. Kolesova I.V. Financial mechanism of corporations and directions of its modernization // Collection of scientific works of the National University of State Tax Service of Ukraine. 2011. № 1. S. 229–240.
6. Seliverstova L.S. Financial mechanism in the system of corporate governance // Investments: practice and experience. 2013. № 16. S. 63–66.
7. Monks R.A.G. Redesigning corporate governance structures and systems for the twenty first century // Corporate Governance: An International Review. 2001. № 9. pp. 142–147.
8. Auerbach A. J. Taxation and corporate financial policy // Handbook of public economics. 2002. №. 3. pp. 1251-1292.
9. Faulkender M., Wang R. Corporate financial policy and the value of cash // The journal of finance. 2006. Vol. 61, №. 4. pp. 1957-1990.

10. Knir M., Kovalchuk I. Emission policy of corporations // *Young scientist*. 2021. T. 96, Issue. 8. pp. 118-122.
11. Frolov SM, Vygovskaya NG, Dzyuba VV Financial policy for the formation of the optimal capital structure of corporations // *Economics, Management and Administration*. 2021. T. 96, Issue. 2. pp. 85-90.
12. Kolk A. Towards a General Paradigm of Financial Management Effectiveness // *Key Points R. van Tulder, Carlijn Welters – Transnational Corporations*. 2002. № 1. pp. 7–51.
13. Krysovaty A, Fedosov V., Ryazanova N. Corporate finance in the context of the challenges of modern innovation economy // *Theory and History of Finance*. 2013. № 9. pp. 7–27.
14. Storozhuk TM, Storozhuk DE Financial policy of the enterprise in the context of its domestic policy // *Collection of scientific works of the National University of State Tax Service of Ukraine*. K. : NUDPS. 2011. №1. pp. 559-567.
15. Mizen P. Monetary policy, corporate financial composition and real activity // *CESifo Economic Studies*. 2006. № 52. pp. 177–213.
16. Okabe M. The financial system and corporate governance in Japan // *Corporate Ownership and Control*. 2006. № 3. P. 27–38.
17. Kolesova IV Financial mechanism of corporations and directions of its modernization // *Collection of scientific works of the National University of State Tax Service of Ukraine*. 2011. № 1. pp. 229–240.
18. Beattie V. Corporate financing decisions: UK survey evidence // *Journal of Business Finance and Accounting*. 2006. № 33. pp. 1402–1434.